

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תיאוריה בין - ביקורתית סוציאלית עבודה: "לבקר מוזמנים"; לפרקטיקה - 3871

תאריך עדכון אחרון 01-05-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): רחל טל-הדר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Rachel.Talhadar@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:
גב רחל טל הדר

תאור כללי של הקורס:

עבודה סוציאלית ביקורתית היא גישה שמתמקדת בניתוח ביקורתי של המבנה החברתי ופיתוח פרקטיקה שמטרתה להפחית אי-שוויון, דיכוי ופגיעה חברתית. היא דוגלת בהתמקדות בגורמים מבניים ומערכתיים שמקשים על אנשים להשיג את זכויותיהם ולייצר שינוי בחייהם על-מנת לקדם התערבויות לאור עקרונות של צדק ורווחה חברתית. בקורס זה נדון בשורשים של עבודה סוציאלית ביקורתית לאור תרומתם התיאורטית של הוגים שונים ונבחן באיזה אופן ניתן להיעזר בהמשגות שלהם בפרקטיקה. הלמידה תלווה בבחינה רפלקטיבית של עבודת העו"ס במפגש עם עוולות חברתיות מנקודת מבט שמאתגרת את יחסי הכוח ואת תפקיד הפרופסיה.

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לבחון באופן רפלקטיבי את עבודת העו"ס לאור העקרונות של עבודה סוציאלית ביקורתית ולתכנן לאורם התערבויות בשדה

דרישות נוכחות (%) :

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מבוא לתיאוריות ביקורתיות
2. היישום של תיאוריות ביקורתיות בעבודה סוציאלית
3. מרקס ומטריאליזם היסטורי
4. ניאו מרקסיזם א': גרמשי
5. ניאו מרקסיזם ב': בורדייה
6. פוקו ופוסט סטרוקטורליזם
7. פמיניזם

חומר חובה לקריאה:

מבוא לתיאוריות ביקורתיות
אופיר, ע. (2012). תנאי מינימום לתיאוריה ביקורתית. בתוך: אייל, ג. (עורך), ארבע הרצאות על תיאוריה ביקורתית. ירושלים: מכון ון-ליר, עמ' 15-24.

Rush, F. (2004). Conceptual foundations of early critical theory. In F. Rush (Ed.), *The Cambridge companion to critical theory* (pp. 6-39). Cambridge, UK: Cambridge University Press.

היישום של תיאוריות ביקורתיות בעבודה סוציאלית
Herz, M. & Johansson, T. (2011). *Critical social work – Considerations and suggestions*. *Critical Social Work*, 12(1), 28-45.
וייס, ע. (2005). העבודה הסוציאלית בראי הביקורת. חברה ורווחה, כ"ה (2), 249-282.
וייס-גל, ע., לוין, ל., קרומר-נבו, מ., (2012). המבקר, המבוקר והביקורת: התבוננות בדו"ח סוציאלי ביקורתי בעבודה סוציאלית. ביטחון סוציאלי, 89, 89-119.

מרקס ומטריאליזם היסטורי
מרקס, ק. (1848). המניפסט הקומוניסטי. <http://www.marxists.org/hebrew/org.htm>.
Garrett, P. M. (2018). *Social work and Marxism: a short essay on the 200th anniversary of the birth of Karl Marx*. *Critical and Radical Social Work*, 6(2), 179-196.

ניאו-מרקסיזם א': גרמשי
גרמשי, א. (2004). על ההגמוניה. תל-אביב: רסלינג, עמ' 47-56.
Garrett, P. M. (2009). The 'whalebone' in the (social work) 'corset'? Notes on Antonio Gramsci and social work educators. *Social Work Education*, 28(5), 461-475.

ניאו-מרקסיזם ב': בורדייה
רגב, מ. (2011). הון תרבותי ושדה הייצור התרבותי: עבודתו של פייר בורדייה. בתוך: סוציולוגיה של התרבות. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 275-294.
Bourdieu, P. (1986). *The forms of capital*. <http://www.marxists.org/reference/subject/philosophy/works/fr/bourdieu-forms-capital.htm>
Garrett, P. M. (2007). Making social work more Bourdieusian: Why the social professions should critically engage with the work of Pierre Bourdieu. *European Journal of Social Work*, 10(2), 225-243.

פוקו ופוסט-סטרוקטורליזם
פוקו, מ. (2005). סדר השיח. תל אביב: בבל, עמ' 7-19.
פוקו, מ. (2015). לפקח ולהעניש: הולדת בית הסוהר. תל אביב: רסלינג, עמ' 248-259, 269-280.
מילס, ש. (2005). מישל פוקו. תל אביב: רסלינג, עמ' 77-108.
Moffatt, K. (1999). Surveillance and government of the welfare recipient. In A. S. Chambon, A. Irving & L. Epstein (Eds.), *Reading Foucault for Social Work* (pp. 219-245). New York: Columbia University Press.
Powell, J. L. & Khan, H. T. (2012). Foucault, Social Theory and Social Work. *Sociologie Românească*. 10(1), 131-147.

פמיניזם

-אוויליס, א. ופיירסון, ש. (1969, [2006]). מניפסט רדסטוקינגס. בתוך: ד. באום, ד. אמיר, ר. ברייר גארב, י. ברלוביץ', ד. גריינימן, ש. הלוי, ד. חרובי, ס. פוגל-ביזאווי (עורכות), ללמוד פמיניזם: מקראה. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, עמ' 62-66.
-הוקס ב. (1984, [2006]). אחיות: סולידריות פוליטית בין נשים. בתוך: ד. באום, ד. אמיר, ר. ברייר

-
- גארב, י. ברלוביץ', ד. גריינימן, ש. הלוי, ד. חרובי, ס. פוגל-ביזאווי (עורכות) ללמוד פמיניזם: מקראה. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, עמ' 223-243.
- קרומר-נבו, מ. וקומס, מ. (2012). הצטלבות מיקומי שוליים: מסגרת מושגית לפרקטיקה של עבודה סוציאלית פמיניסטית עם נערות. חברה ורווחה: רבעון לעבודה סוציאלית, 32(3), 347-374.
- Eyal-Lubling, R., & Krumer-Nevo, M. (2016). Feminist social work: Practice and theory of practice. *Social Work*, 61(3), 245-254.
- Fuchs, E. (2009). The evolution of critical paradigms in Israeli feminist scholarship: a theoretical model. *Israel Studies*, 198-221.
- Mann, S. A., & Huffman, D. J. (2005). The decentering of second wave feminism and the rise of the third wave. *Science and Society*, 69(1), 56-91.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 85 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
15 %

מידע נוסף / הערות: